

JOB B BORÓKA

Fehér iszap

Atlagos októberi holdfényes este lenne, ha nem hatná át ez a vérfagyasztó üvöltés. Nem tompítja a csukott ablak, sem a fejre szorított tollas párna, sem a kongó harang. A kútból is Mari ordít a halál után. Mint egy rekedt hattyú siralmas éneke, úgy hatja át az utcát ez a pokolból feltörő sikoly. Csak hagyná már abba! Csak múlna már ki! Három hete nem alszik senki. A gyerekek anyjukhoz bújnak sírva, a születendő borjú kapálózik visszafelé, amint megérzi a halált. Úgy kell kiráncigálni erőszakkal. Az éjszaka egybefolyik a nappallal. Csak ez a soha nem múló üvöltés, mintha maga a sátán kívánna távozni egy elhasznált, meggyötört, rothadó testből. Vajon kibe fog költözni? Ki lesz a következő áldozat? Talán Józsi bá a határból, aki reggel óta nem haladt egy rendet sem, csak feni a kaszát eszeveszetten, csapkodja a köszörűkövet a fogyó élhez, s közben nótázik hangosan:

*Búvalbélelt keserűség
Öntsd le borral a bánatom
Jönne már a gyönyörűség
Ezt a bút én el nem bírom!*

Nem lehet kibírni ezt a rettenetes lármát! – panaszolja a papné sógornőjének az istentisztelet után. A parókia két háznyira van Mariéktól. A gyerekei zokognak a félelemtől. Most mit mondjon nekik? Mari néni most készül a mennyországba? Ő nem tudja, de egy ártatlan embert nem enged a Jóisten ilyen pokoli kínok között meghalni. Mert a Biblia is azt mondja: „*Ki tudhatja a te haragodnak erejét, és a te félelmetességed szerint való bosszúállásodat?*”

Zúgnak a gépek, kong a harang, csapódik a kovács kalapácsa a patkóhoz, lármás verseny zajlik a csendért, de amit el akarnak némítani, az nem apad ki soha. Mari üvölt torkaszakadtából, lyukat fúrva mindenki gerincébe.

Nem nagy falu, nem titok az sem, hogy Farkas Mari sose volt egy szokványos asszony. '89 után, mikor visszakapták a malmot, öt évig pereskedett az apósával, míg elérte, hogy a teljes tulajdonjog őt illesse. Okos asszony, azt el kell ismerni. Olyan okos-bolond féle. Egyedül vezette a malmot, mondhatni benne élt. A malom éjjelnappal őrlött s Mari összenőtt az épülettel, a gépekkel, a búzával, a liszttel. Nem is tudni, mikor őszült meg, hisz a haja mindig is fehér volt a lisztből. Nála volt a legfinomabb a liszt. A szomszéd faluból is ide jártak őrltetni. Az ő finomlisztjéből készül kalács a saját temetésére is. Ez lett a veszte. Az állandó por kikezdte a tüdejét, olyannyira, hogy a végére már csak sípolva vehetett levegőt. Egy éve derült ki a baj, karácsony előtt. Olyankor mindenkinek eszébe jut megőröltetni a maradék elterített búzát a padlásról. Mari azelőtt is köhögött furcsán. Igazából amióta ismerik, tikácsol. Most pedig szüntelenül ordít a halál után. Hogy is lehet benne ekkora ördögi, kifogyhatatlan erő?

Az unokahúga, Lenke ápolja. Szegény pára már alig él a tébolytól. Mari haláltusa já hamarabb sírba teszi ezt a szerencsétlen lányt. Az örületbe kerget mindenkit ez a borzalom. A falu éjjeliőre egy alkalommal a föld alá itta magát, s úgy ordított a kapu előtt, hogy most már legyen elég. *Dögöljön meg mindenki, akinek meg kell dögle-*

ni, s hagyják már végre békében nyugodni az élet. Órákon át toporzékolt, még az ablakot is beverte egy találó kövel. Végül Lenke kihívta a rendőrséget, s ők cipelték el onnan. Zokogott az ember, üvöltött, hogy ne őt vigyék, hát nem látják, hogy mindenki megbolondul ettől a sátáni asszonytól? Hát mi van itt? Hát már a kurva rendőség sem tud rendet tenni? A kutyauristen is elkerüli ezt az átkozott falut!

Mari nem hallja ezeket. Vergődik az ágyában, liheg a fel-feltörő rohamok között. Szorítja a takaró szélét, s néha alig hallhatóan nyöszörög, hogy *Még egy kicsit, még egy kicsit...* Lenke ül mellette, fogja a kezét, letörli az izzadságot a homlokáról, s bevesz még egy nyugtatót. Mari csak őröl, őröl, nem figyel semmire, nem lát más színt, csak fehéret, minden más mocskos, nem létező. Fehér a ruhája, a fal, az edények, a függöny, az ágynemű. Ha alszik, akkor is őröl, ordít az inasfiúval, krárog, hörög és köp. Vörös foltokat fest a fehér mindenségre.

Régebb ő volt a csőszbíróné, a bálkirályné, főszervező minden közösségi eseményen, de a férje halála óta megváltozott, mintha az egész falut hibáztatná. Nem köszönt az úton, nem járt templomba, falugyűlésen is utoljára kilencvenegyben vett részt, amikor a kollektívet feloszlatták. Mari jelentkezett, hogy mondanivalója van, az alpolgármester szót adott, Mari felszólalt: *Magának az anyja picája!* Kisétált, s azóta sincs jó viszonyban a helyi tanáccsal.

Róla beszélnek a kocsmában is. Hogy is lehetne más a téma, hisz akármilyen hangosan is megy a tévében az esti híradó, Mari oda is beszűrődik síri hangjával. Furcsa ember volt ez a Farkas Pali. Akaratos, összeférhetetlen egyéniség. Hetvenötben felusztotta a fél falut a vezetőség ellen, amivel elég sok problémát okozott, meg kell hagyni. Nem tudni, kik lehettek, de csúnyán elbántak szerencsétlennel. A felesége a gumicsizmáról ismerte fel, annyira szétszaggatták azt az embert. *Palinak túl nagy volt a szája, annyi volt csak a baj vele. Az embernek meg kell tanulni hozzáigazodni a rendszerhez,* teszi hozzá az alpolgármester az ajtón kifelé menet. Az árnyékszék deszkái közül csak halványan szűrődik be az utca fénye. Annál inkább beszívárog a hang, ami éles képet villant az alpolgármester elméjébe. A franciakulccsal csap még egyet Pali fejére, a vér felfröccsen az arcára, ő pedig összecsuclik. Sose bírta a vért. Mindenki tudja, hogy Mari megbolondult a férje halála óta. Honnan tudhatott volna akkor akármit is a gyűlésen? Csak már múlna ki ez az ördögi lelkiismeret, s ne ordítana a pokolból utána!

November hatodikán végre csend lett. A madarak megszólalnak, a kakas kukorékol, kondul a harang délben. Különböző hangok tagolják a nappalt és az éjszakát. Csak a fülek csengenek még egy kicsit, mert hallani vélnek valami folytonos zajt, ami már majdnem megszokott volt, most meg eltűnt valahová.

Az orvos az íróasztalára görnyedve, a pislákoló éjjeli lámpa fényében írja a jelentést:

Farkas Mária, született 1958. október tizennyolcadikán. Foglalkozása molnár. Ötvenhárom évesen, hosszú fájdalmas haláltusa után elhunyt. A halál beállta 2011. november hatodika. A halál oka munkahelyi ártalomból adódó hörgőrák, amit az állandó porban dolgozás okozott. A betegség felfedezésére már csak a végső stádiumban került sor. Így az orvos, más gyógymód híján csak az utolsó időszakot könnyíthette meg morfiummal. A beteg egyszeri morfiomadag után nyugodtabb állapotba került. A köhögése csillapodott, a láza is enyhült valamelyest. Magához térve a morfium által okozott bódult állapotból a beteg határozottan elutasította további adagok beadását. Az eset különossége, hogy szokványos helyzetben minden beteg hálás a morfiumnak, és további adagokat követel, még indokolatlan esetben is. Farkas Mária stádiuma teljesen indokolta volna az eljárást, de a beteg mégis, tudatában a helyzetének és felelősségének, írásba adta, hogy elutasít mindennemű fájdalomcsillapítást, ami valami-

ilyen módon a józan ítélőképességét befolyásolná. Az orvos harmincöt éves praxisában ilyenre még nem volt példa és más, hasonló tapasztalatról sincs tudomása.

Félix meghökkenve áll a sírhant előtt. Ez nem lehet ugyanaz az asszony. Öt éve még virult, mint egy érett körte. Az íze is olyan volt, puha, részegítő, utánozhatatlan és egyszeri. Talán a nyár lágyított azon a hajnalon Mari lelkén, vagy az ő pirulása indította meg, amikor a zsákot emelve kigombolódott a köpenye. Nem gombolta vissza, csak állt ott meredten a fiú előtt pár hosszú másodpercig, aztán megszólalt: *Gyere velem.* Azóta sem ölelte senki úgy. Akárhányszor elhaladt a malom előtt, mindig belényilallt egy édes körteízű fájdalom, hogy igen, ott kezdődött az ő lény a liszteszsákok hullámai között a felvert porban, a fehér iszapban. És mindig jól lett, ha arra gondolt, hogy a liszteszsákot felemelve megeshet, hogy kigombolódik rajta a köpeny, s talán véletlenül ő is ott lesz majd, s visszagombolja neki, mert ők már mindent tudnak egymásról, azt is, hogy minden megismételhetetlen. Elképzelte párszor, hogy a malom kereke egyszer csak visszafele kezd forogni, az ős után nyár jön s ő Mari puha keblén ébred úszva egy végtelen, egyszeri boldogságban.

Most pedig elment. Pedig milyen sokat jelentett neki a tudat, hogy létezik ez az ember. Amikor felnézett a holdra, tudta, hogy ugyanazt a holdat nézik, és akkor már megnyugodott, hogy nincs is olyan távol tőle. Mi marad így neki?

Körülvettek a halál kötelei, pusztító áradat rettent engem. Nyomorúságomban az Úrhoz kiáltottam, meghallgatta hangomat.

Miért nem szólt neki senki? Hazajött volna Dániából hamarabb. Szorította volna a kezét végig, őrizte volna, mint vadállat a kölykét. Miért nem szóltak neki?

Miért is szóltak volna? Hát ki volt ő számára? Milyen jogon gyászol ő ilyen mélyen, hogy a lábából is kimegy az erő belé?

*A mélységből kiáltok hozzád, Uram,
Uram, halld meg hangomat!
Ha a bűnöket számon tartod, Uram,
Uram, ki állhat meg előttem?*

Félix könnyes szemekkel végignéz a gyászoló gyülekezeten. Üres tekintetek merednek az apadó sírra bambán, önelégülten. Ezek az érzéketlenek ráadásul feketébe öltöztették ezt a szegény nőt, mintha szándékosan gúnyolódnának vele. Kit temetnek itt egyáltalán? Marit, a molnárnét, akinek mocsárszínű tekintetében úgy elmerült egyszer, hogy még most is fuldoklik? Vagy a három hétig őrjöngő testvért, nagyénit, szomszédot, barátot, aki csak hogy kimúlt végre? Félix egy percig sem akart tovább köztük maradni. Ezek itt épp azt temetik, ami neki eddigi életében a legnagyobb erőt adta. Sok ostoba, nemhogy köszönnék, hogy itt volt, sajnálkoznak, hogy elment. Leejti maga mellé a csokor őszirózsát, amit neki hozott – mindegy, hová teszi, úgyis az övé –, és mosolyogva átvág a tömegben.

Félix jókedvű, a dombon lefelé hallani, amint kedvenc dallamát füttyörészi.

Arcátlan fiatalság, még a holtakat sem tisztelik – jegyzi meg a tiszteletes asszony s különös kéjjel az arcán rádob egy marék földet Mari koporsójára.